

Ispanijos Karališkoji pora pagerbė žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimą

Gegužės 6 d. su valstybių vizitu Lietuvoje viešėjo Ispanijos Karalius Chuanas Karlosas I ir Karalienė Sofija. Ispanijos Karališkają šeimą iškilmingai priėmė Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus su Poniu Alma Adamkiene. Prezidentūros rūmuose kime Karaliaus kortežą pasveikino atkurtą istorinę viduramžių Lietuvos kariuomenės uniforma apsirengę Garbės sargybos kuopos kariai, iškilmingomis fanfaromis sutiko Garbės sargybos orkestras ir atliko Ispanijos ir Lietu-

13-osios aukų kapų buvo padėti gėlių. Ispanijos Karalius Chuanas Karlosas I ir Karalienė Sofija bendravo su žuvusių Laisvės gynėjų artimaisiais.

Vėliau Ispanijos monarchas susitiko su Lietuvos Ministeriu Pirmininku Andriumi Kubiliumi.

Ketvirtadienį Ispanijos Karalius susitiko su Seimo Pirmininku Arūnu Valinsku ir pagrindinių parlamentinių politinių partijų atstovais. Karališkoji šeima lankėsi Vilniaus universitete, apžiūrėjo P. Smuglevičiaus salėje

Ispanijos Karalius Chuanas Karlosas I ir Karalienė Sofija Vilniaus Antakalnio kapinėse pagerbė žuvusiuosius Sausio 13-ąją

vos valstybinius himnus. Ispanijos monarchas pasiseivė kine su Lietuvos valdžios atstovais, delegacijos nariais, diplomatiniu korpusu atstovais. Ispanijos Karalius Chuanas Karlosas I ir LR Prezidentas Valdas Adamkus aptarė dvišalio bendradarbiavimo klausimus, Europos Sąjungos ir Rytų partnerystės aktualijas bei energetikos problemas.

Po oficialios sutikimo ceremonijos Ispanijos Karališkoji šeima ir Lietuvos vadovas su Poniu pasveikino Lietuvos žmones Daukanto aikštėje.

Ispanijos Karališkoji pora memoriale Antakalnio kapinėse pagerbė žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimą. Ceremonijos metu ant Sausio

A. Pliadžio (KAM) nuotr.

veikiančias parodas: „Lietuvos spaudos istorija: nuo pirmosios lietuviškos knygos 1547“ ir „Hispania Antiqua“ – parodą iš VU bibliotekos senųjų rinkinių – žemėlapį ir knygų, susijusius su Ispanija. Universitete Karališkoji šeima susitiko su Vilniaus universiteto ir Europos humanitarinio universiteto studentais, Lietuvos gyvenančiai ispanų bendruomene.

Ispanijos Karaliaus Chuanos Karloso I ir Karalienės Sofijos vizitas Lietuvoje baigėsi Trakuose surengtais Ispanijos Karališkosios poros ir Lietuvos Prezidento ir Poniu pietumis. Po jų Ispanijos Monarchs ir jo sutuoktinė išvyko į Madridą.

„Tremtinio“ inf.

Nenuilstančiam švedų žurnalistui Jonui Ohmanui ir LPKTS pirmininkui Antanui Lukšai tarpininkaujant, Anglijos lietuvių Aldas Kazlauskas, Arūnas Žalalis ir kiti, gegužės 10 d., sekmadienį, Londone organizavo Partizanų pagerbimo dieną.

Jų iniciatyva ir lėšomis į Londoną nuvykome: atkurtos Lietuvos laisvės kovos sajūdžio (LLKS) Algimanto apygardos vadas dim. kpt. Jonas Kadžionis, Žemaičių apyg. ryšininkė Leonora Grigaliavičiūtė-Rubin, Tauro apygardos partizanas, LLKS štabo narys Stasys Dovydaitis ir Jonas Ohmanas – mūsų vadovas ir vertėjas. Dar atvyko gausus būrys Kauno jėzuitų gimnazijos jaunimo su tikslos mokytojų tojumi Aurimu.

Šv. Mišias Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje aukojo kunigas Petras Tvarijonas ir svečias iš Panevėžio vyskupijos kunigas Aurelijus Simonačius, pasakės puikū ir dvasingā pamokslą. Ansamblis „Partizanai“ (Aldas Kazlauskas, Arūnas Žalalis ir kiti) dainavo partizanų dainas, pristatė mus susirinkusiesiems. Vėliau bažnyčios svetainėje Londono lietuvių ilgai bendravo su mumis, džiaugėsi mūsų uni-

formomis. Dalijomės prisiminimais. Jonas Kadžionis pasakojo apie savo 25 metų katorgą ir ypatingojo režimo lagerį prie Permės, kuriame kalėjo arkivyskupas S. Tamkevičius, garsusis Rusijos disidentas S. Kovaliovės ir kiti. Dabar jų pastangomis ten įrengtas muziejus.

Grinviče. Iš kairės: Aldas Kazlauskas, Arūnas Žalalis, Stasys Dovydaitis, Leonora Rubin, Jonas Kadžionis, Jonas Ohmanas
Nuot. iš S. Dovydaicio asmeninio albumo

Pasivašinė kava Šerloko Holmso kavinėje Beiker Strite, dalyvavome priėmimė-pristatyme Lietuvos atstovybėje. Ambasadoriaus kabine-to po nuoširdaus pokalbio su laikinaja įgaliotine Jane Ha-

pasipriešinimą okupantams, ryšius ir jų stiprinimą su laisvuoju pasauliu, rodė nuotraukas ir epizodus iš savo naujojo filmo apie J. Lukšos-Skrimento žygį į Vakarus.

(keliamas į 4 psl.)

Išrinkta nauja PKTF vadovybė

Gegužės 9 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) salėje įvyko Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (TS-LKD PKTF) tary-

bos posėdis, po jo – ataskaitinė rinkiminė konferencija.

TS-LKD PKTF tarybos posėdyje frakcijos valdybos darbo ataskaitą perskaityė PKTF valdybos pirmininkas Algirdas Blažys. Jis pa-

sidžiaugė, kad į Seimą išrinkti trys PKTF nariai vienmandatėse ir vienas daugiamandatėje rinkimų apygaradoje, net 27 frakcijos nariai dirba miestų ir rajonų savivaldybių tarybose.

PKTF tarybos darbo ataskaitą pateikė frakcijos tarybos pirmininkas Petras Musteikis. Susirinkusios jis pasveikino 5 metų frakcijos gyvavimo sukakties proga.

Posėdyje tylos minute buvo pagerbti Anapilin išėjė frakcijos tarybos nariai: R. Paplauskas ir I. Vilčinskienė.

(keliamas į 2 psl.)

TS-LKD pirmininko vaduotojas Povilas Jakučionis pasveikino Seimo narę Vince Vaidevutę Margevičienę, išrinktą TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkę ir svenčiančią gražų jubiliejų Jolitos Navickienės nuotr.

Išrinkta nauja PKTF vadovybė

(atkelta iš 1 psl.)

P. Musteikis apgalestavo, kad Europos Parlamento rinkimuose iš šešių patvirtintų kandidatų TS-LKD sąraše liko du: Petras Musteikis ir Arvydas Anušauskas, ir kvietė už abu kandidatus balsuoti. Frakcijos narys Arimantas Dragūnevičius siūlė neišsiusti A. Anušausko į Briuselį, nes jis labiau reikalinas Lietuvos.

Tarybos posėdyje dalyvavęs Kuno miesto meras Andrius Kupčinskis priminė, kad 2011 metais laukia savivaldybių tarybų rinkimai, kuriems jau dabar reikia kruopščiai ruoštis. Jis pasidžiaugė, kad didėja TS-LKD rinkėjų skaičius ir ragino nenusigręžti vienas nuo kito: „Ekonomio sunkmečio laikotarpiai žmones stiprinatik bendradarbiavimas ir susitelkimas“, – sakė A. Kupčinskas.

* * *

TS-LKD PKTF ataskaitinės rinkiminės konferencijos dalyvius pasveikino LR Seimo nariai: Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė, Arvydas Anušauskas, profesorai Vida Marija Čigriejienė ir Arimantas Dumčius, žemės ūkio ministras Kazimieras Starkevičius.

TS-LKD pirmininko pavaduotojas Povilas Jakučionis aptarė politines aktualijas. Kalbėdamas apie artėjančius LR Prezidento rinkimus jis įvardijo tik vieną kandidatę, už kuria verta balsuoti. Tai – Dalia Grybauskaitė. Ji deklaruoją mums artimas idėjas, pasisako prieš monopolijas ir „Leo LT“, prieš pensijų ir atlyginimų mažinimą, už šauktinių kariuomenės išsaugojimą ir okupacijos žalos išreikaliavimą, už liustracijos tēsimą.

Povilas Jakučionis pakvietė aktyviai dalyvauti Europos Parlamento

rinkimuose ir pasidžiaugė, kad TS-LKD kandidatams (sarašo Nr. 11) yra tikimybė laimeti 4–5 mandatus iš 12.

TS-LKD PKTF pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė pateikė veiklos ataskaitą ir padėkojo už pasitikėjimą ir galimybę atstovauti buvusių tremtinii ir politinių kalinių interesams. Konferencijos dalyviai ją vėl išrinko pirmininkauti frakcijai.

Išrinkti ir kiti PKTF valdymo organai: PKTF taryba bei Etikos ir procedūrų komisija.

PKTF tarybą sudaro: PKTF pirmininkas (konferencijoje išrinkta V. V. Margevičienė), PKTF frakcijai atstovaujantys LR Seimo nariai: Vida Marija Čigriejienė, Arimantas Dumčius ir Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė, skyrių frakcijų pirmininkai, konferencijoje išrinkti TS-LKD PKTF tarybos nariai: Vaidas Banyš, Algirdas Blažys, Zenonas Čerkauskas, Jurgis Endziulaitis, Vilius Haase, Povilas Jakučionis, Vilija Jogmienė, Valerija Jokubauskienė, Gerimantas Kaklauskas, Audronė Kaminskienė, Birutė Kažemėkaitė, Jadyga Korsakienė, Vera Macienė, Jūratė Elžbieta Marcinkevičienė, Petras Musteikis, Vidmantas Palujanskas, Pranas Pocius, Antanas Rašinskas, Jonas Sakelis, Juozas Savickas, Margarita Staniulytė, Vilhelma Šopienė, Ona Aldona Tamošaitienė, Terese Ūksienė ir Gediminas Uogintas.

Naujai išrinkta TS-LKD PKTF Etikos ir procedūrų komisija: Irena Digrinė, Algirdas Genys, Darius Juodaitis, Jonas Milierius ir Jonas Papartis.

Konferencija priėmė rezoliuciją „Dėl paramos LR Ministriui Pirmininkui Andriui Kubiliui“ (spausdina atskirai).

„Tremtinio“ inf.

Dėl paramos LR Ministriui Pirmininkui Andriui Kubiliui

TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinų frakcijos konferencijos rezoliucija

Atsižvelgdami į pastarojo meto objektyvias pasaulio ekonomikos raidos neigiamas tendencijas ir jų įtaką Lietuvos ūkiui ir į buvusios Vyriausybės pasyvumą sprendžiant energetikos problemas, mažinant Lietuvos priklausomybę nuo Rusijos energetinių resursų,

pabrėždami, kad pagrindiniu šalias vidaus politikos prioritetu reikia paskelbti visuotinį taupymą, ypač valstybiname sektoriuje, aktyviai įgyvendinti energijos taupymą skatinančias priemones,

pritardami, kad privalu:

- imtis konkretių veiksmų infliacijai stabdyti ir būtina visomis valstybės turimomis galiomis stabdyti svarbiausių maisto produktų ir paslaugų kainų augimą,
- stiprinti dialogą tarp valdžios atstovų ir visuomenės krizės suvaldymui ir šalies finansų sistemos stabilizavimui,
- efektyviai įveikti artimiausio laikotarpio ekonominius sunkumus, įgy-

vendant esmines permainas: pertvarkant valstybės valdymą, suintensyvinant kovą su korupcija, pagreitinant strateginių energetikos problemų sprendimą, kuriant inovatyvią ekonomiką, pertvarkant švietimo ir sveikatos sistemas, įveikiant socialinę atskirtį,

remia LR Ministro Pirmininko Andriaus Kubiliaus pastangas griežčiau kontroliuoti monopolijų, veikiančių energijos ir komunalinių paslaugų srityje, veiklą, mažinti valdymo išlaidas ir realias priemones šiam tikslui pasiekti,

palaiko LR Ministro Pirmininko Andriaus Kubiliaus iniciatyvas gerinti Lietuvos investicinę aplinką ir sukurti efektyvią tiesioginių vidaus ir užsienio investicijų skatinimo sistemą, jos įgyvendinimo priemones, kuriomis siekiama gerinti Lietuvos, kaip patrauklios investuoti šalies, įvaizdį, sudaryti palankesnę mokesčinę aplinką verslui.

Kada išskirtinis peikimas pavirsta priešingybe?

Esame posovietinė visuomenė su visais būdingais reliktais, pastabčiojimais, palengvai gerokai vėluodama besikeicianti į Vakarų demokratijos principais besitvarkančią piliečių visuomenę. Skirtumų priežastį paaiškina okupacijos trukmė: danams – ketveri metai, mums – pusė amžiaus. Nors iki okupacijos Lietuva lygiavosi su Danijos pasiekimais.

Pagal šiuo metu galiojančias nacionalinės teisės normas nustatyta tvarka radosi septyni kandidatai į Prezidento postą. Gegužės 17 d. rinkėjai nulems, kas iš septyneto taps Lietuvos valstybės vadovu, o gal prireiks ir antrojo rinkimų turo.

Kodėl visais atžvilgiais peikiama tik viena kandidatė?

Tačiau viena aišku, kad iš šio septyneto tik vienam atiteks garbingos pareigos, didžiulė atsakomybė už pirmatinkus patirties perimamumą bei tēstimumą ir, svarbiausia, už ūzienio politikos raidą narystės ES ir NATO sąlygomis.

Beliko kelios dienos iki rinkimų. Gausėja įvairių vertinimų apie kandidatų tinkamumą eiti valstybės Prezidento pareigas. Atkreipia skaitytojų dėmesį filosofo ir politologo habil. dr. Vytauto Radžvilo ilgas straipsnis, kuriu neigiamų kandidatės D. Grybauskaitės vertinimų. Straipsnio autorius nesvarsto kitų kandidatų galimių laimėti rinkimus. Jis vengia pareikšti tiesiogiai, kuris iš jų labiausiai vertasapti valstybės vadovu. Garbusis politologas, negailėdamas bendru samprotavimui, peikia kandidatės savybes, nuveiktus darbus ir galimybes. Kodėl peikia?

Tačiau vienas palyginimas verčia suklusti: „Prezidento rinkimai Rusijoje, atvedę į valdžią V. Putiną, ir netrukus įvyksiantys Lietuvos Prezidento rinkimai panašūs kaip du vandens lašai pirmiausia tuo, kad grindžiami ne kokiu nors kitu, o Deus ex machina principu“ (*nepriklasomybe.lt*).

Rusijoje represinės tarnybos tampa valdžia

Matyt, norėta pasakyti, kad Rusijoje įvyko, o Lietuvoje tuoju įvyks staigus, netiketas, nelauktas valstybės vadovų pa(si)keitimas.

Kai sovietijoje galutinai bankrutovo miglotoji amžino deficitu kamuoja „komunizmo statybą“ ir dūmias išsisklaidė pseudomoksliniai paistalai apie „brandaus socializmo ekonomikos pranašumus“, lyginant su Vakaruose praktikuojama rinkos ekonomika, apsišaukėlis kompartijos CK prarado sau paciam prisiskirtą visa-galybės ir neklystamumo statusą. Mat, pagal Leniną, ekonomika yra gerovės pamatas, o valdžia, t.y. CK, tėra valdantis antstatas. M. Gorbačiovo propaguotoji „Perestrojka“ iš tiesų buvo sėkminges propagaundinis triukas, skirtas Vakarams. Sovietų užgrobtoms tautoms tuo pačiu metu rūpėjo ne kokie nors fasadiniai imperi-

jos persitvarkymai, o kaip susigražinti sutryptą valstybingumą.

Ekonomikos savarankišumas, smulkmeniškai kontroliuojamas to paties SSKP CK, buvo neigvendinamas iš principo. Komunistų valdžios tikrasis, beje, ir vienintelis realusis ramstis buvo tik represinės tarnybos: KGB, FSB ir kitos. Viena iš labiausiai netikėtu „Perestrojkos“ pasekmėmis Rusijoje buvo esminiai pasikeitimai imperijos valdyme: visą valdžią iš CK perėmė KGB struktūrų „grietinėlę“, o kompartija, kaip „vadovaujanti sovietinės visuomenės jėga“, buvo nušumta į tolimą užribį.

Ka slepia autokratijos ir despotizmo baubas?

Lietuvoje nieko panašaus nėra, būti negali ir nebus. Lietuvos VSD sąsajos su kitų šalių specialiosiomis tarnybomis neduoda pagrindo manyti, kad ši tarnyba ar kitos neįvardytos jėgos, „uzdės vainiką ant stogo“, nes, pasak gerb. politologo V. Radžvilo, „autokratijos ir despotizmo rūmas beveik baigtas statyti.“ Galbūt tokis gąsdinimas slepia netiesioginį raginimą išrinkti prezidentu itin palankų Kremlui kandidatą? Juk kai kurie kandidatai neperseniausiai kas savaitę lakstė konsultacijų į Maskvą.

V. Radžvilas, peikdamas vieną D. Grybauskaitę, o kitus kandidatus nutylėdamas, faktiškai pripažįsta ją esant pranašesnę už jos kolegas moraliniu, pilietiniu ir profesinės patirties atžvilgiu. Be to, kitų kandidatų biografijos nelyginamai spalvingos, ovalstybinio darbo patyrimas itin kuklus.

Gal Lietuvai Prezidentas apskritai nereikalingas?

Teko girdėti jau atkurtos nepriklasomybės metais tapusio turčiaus samprotavimus, kad tokiai mažai valstybei kaip Lietuva apskritai nereikia jokio Prezidento. Mat nuvoris ir jo kolegas „verslininkai uždirba pinigus“, kuriais išlaikomas Prezidentas ir gausus būrys dyduoniu svitos. Tad reikia rinkti tą kandidatą, kuris viešai įspareigoja po rinkimų tuoju pat atsistydi. O toliau rasis kas patartų kam ir kaip dera valdyti valstybę.

Matyt, kalbos apie oligarchinės valdžios su(si)darymo pavoju nėra tuščios. Juk nepamiršome, kad nuvoris kasta bemaž be išimties rado si prichvatizavimo eros metais. Šiam vajuje pirmaisiais smuikais grojo buvusieji komsovietinės nomenklatūros tūzai, bet ne devynakės. Eliniai piliečiai, Sibiro tremtiniai ir sugržėliai iš GULAGO neturėjo jokių šansų dalyvauti valstybės turto dalybose. Tokia prichvatizacijos eiga tenkino ir artimojo užsienio emisarus. Naujam Prezidentui tikriausiai teks užsiimti ir oligarchų itakos problemomis.

(keliamo į 5 psl.)

Vilius BRAŽENAS

Įvykiai, komentarai

Kai praeitis pralenkia dabartį

Lietuva ir Afrika

Neseniai vienas bendražygių ir būčiulis pametėjo mintį, jog turiu „kelią epochą“ gyvenimo patirtį. Manau, tai galėjo padaryti įtaką panaudoti patirtį Tėvynės labui. Pasaulio įvykiai taip pat paskatino giliau pažvelgti į senas ir naujas „epochas“, visad paveikusias ir toliau paveikiančias Lietuvą. Pasirodo, kad šiandien mus liečia senų dieñų istorijos paveldas, ateinais kitais vardais ir kitokia apranga.

Dabar dėmesį atkreipia žinios apie terorą, badą, neregėtą korupciją neprilausomis tapusiose Afrikos valstybėse ir Azijoje. Vien savas geopolitinis įvykis gvildenančias knygas pavartęs užtinku šiandieninių bėdų kilmės taškų, kurie rodo, jog Europą ir JAV prie dvasinio chaoso ir ekonominio krizių privėdė globalinio siekio socializmas. Pastaraisiais dešimtmeciais JAV šis reiškinys pradėtas vadinti „liberalizmu“. Tačiau centre sukauptos valdžios galios siekimas asmeninės laisvės saskaita yra priešingybė klasinei to termino reikšmei.

Socializmas yra apgauliniai pristatomas kaip „turto padalinimas“. Iš tikrujų jis yra turto sukaupimas į galios centro rankas – valstybinio monopolio kūrimas. Todėl didžturių remia socialistinius mitus, kad net idealistai padėtų galios trokšantiems išnaudotojams.

Iš užmaršties kyla ir kai kurios dabartinio tragiško Afrikos chaoso ištakos. Šiandien bado, bedarbystės, nusikalstamumo nuteriotos Pietų Afrikos (PA) valstybės parlamento rinkimus aiškiai dauguma laimėjo komunistinė Afrikos Nacionalinė Taryba (ANC). Buvo metas, kai baltųjų valdoma ir juoduosius gerokai išnaudojanti PA lyg magnetas traukė juoduosius iš juodųjų valdomų kraštų. Gal ne vien dėl uždarbio, bet todėl, kad susitirpinus švietimą PA balbieji vis daugiau teisių valdžioje užleido daugumai.

Tačiau Ruzvelto ir Stalino sukurtos Junginių Tautų Organizacijos (JTO) „pasaulio lygintojams“ riteriams reikėjo skubiu permainų. To, deja, jie nereikalavo iš raudonųjų Sovietų sąjungos ir Kinijos valdovų. Su JAV ir Europos

globalistų pagalba jie PA prietaikė sankcijas ir su komunistinės ANC terorizmu prieš juoduosis išsijojo baltuosius. Taip klestinčią PA įstumė į „socializmo rojų“. Dabar iš ANC sukelto chaoso gelbėti PA balsuotojai pakvietė ANC. Atrodytų, jie laikėsi girtuoklių medicinos dėsnį: „Nuo ko susirgai, tuo ir gydykis“. Net PA prezidentu taps nusikalteliu laikomas Zuma.

Ties PA krize ilgiau apsistojau, kadangi tai yra aiškus įrodymas, kad ne tik pasaulis darė įtaką Lietuvai, bet ir Lietuva ne kartą darė įtaką pasauliui. Vien mano knygų skaitytojai gal prisimena kadaise girdėjė, tai yra skaitę apie ANC. Vienoje tų knygų yra įsidėmėtina nuotrauka: komunistinius kumščius iškėlę ties kūju ir pjautuvu paženkinta vėliau šalia vienos kito stovi juodaodis ir baltasis. Po nuotrauka paaškinimas, jog tai Nelsonas Mandela (beveik į šventuosius iškeltas komunistas – V.B.) ir ANC „gensekas“ Džoa Slovas, Lietuvos žydas ir KGB pulkininkas.

Kitoje knygoje yra straipsnis su antrašte „Baltas litvakas – raudonų juodųjų vadas“. Prie straipsnio pridėta nuotrauka skelbimo, garsinančio vaizdavuostės apie siaubingomis pasekmėmis žmonijai, šiandien, deja, vietoj gilesnio žvilgsnio į savą kaitą, spoksančiai į planetos klimato kaitą.

Kadangi Afrika gali būti gera erdvė Lietuvos eksportui, pravartu žinoti, kas ten vyksta ir kodėl. Afrika yra lyg istorinė laboratorija, padedanti susivokti, kas vyko ir vyksta pasaulyje. Norintiesiems matyti ji atidaro langus pažvelgti į vykstantį sąmokslių prieš žmoniją. Tik „žymūs“ tarptautiniai politologai bijo prieiti prie sąmokslo langų, o tiesos nebiantiesiems kovą už laisvę palengvina žinojimas, kad „klaidos“ ir „nesąmonės“ vykdomos ne puspročių, o valdyti siekiančių sukalbininkų. Tai reiškia, kad susibūrė tiesą ir laisvę brandinantys žmonės gali sujaukti blogio planus.

Tik „žymūs“ politologai ir filosofai, atrodo, nemato, kas pasaulyje daroma. Norintiesiems matyti vien tik Afrika nušviečia žingsnius į sąmokslių prieš žmoniją. Kai žinome, jog tos „klaidos“ – ne puspročių darbas, o sąmoningo žmonių plano vykdymas, tai žmonės – asmenys ir tautos, susaukdamos sąmokslių, gali tai sustabdyti.

Prieš Katangą JTO pasiuntė Indijos karius ir net karinę aviaciją. Tad Vakarai Afrikoje yra nusikaltę ir kolonializmu, ir nuo jo „vaduojančiu“ socializmu.

Dėl pasaulio ateities besišieloja aktyvistai turėtų įsidėmėti, kad dėl Afrikos švietimo ir ekonominės pažangos dešimteropai daugiau su šimtą kartu mažesnėmis lėšomis nuveikė krikščionys misjonieriai, nei įvairios JTO „pagalbos“ agentūros. Kur bepausuki teisys bei į šviesą pakilus, pamatysi, kad ir politinių, ir ekonominii krizių pagrindiniu ištakų akstinu buvo to meto dvasinė bei moralinė krizė. Todėl turėtume mąstyti ir kalbėtine apie langus dažančią, kaip matome Vakarų Europoje ir Lietuvoje, „revoliuciją“, o apie bolševikinio, nacistinio, fašistinio, relativistinio, materialistinio sukirkimo „revoliucijų“ stabdymą.

Kažkurius mąstytojai yra pasakęs, jog žmogus – vienintelis gyvūnas, atsisakantis savos prigimties. Tai, be abejio, veda prie žmogaus žmogiškumo sunaikinimo su siaubingomis pasekmėmis žmonijai, šiandien, deja, vietoj gilesnio žvilgsnio į savą kaitą, spoksančiai į planetos klimato kaitą.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

(atkelta iš 1 psl.)

Atsakant į klausimą, ar dar būtų įmanomas tokis pakilimas ir pasipriešinimas, teko papasakoti apie riaušes per 1956 m. Vėlines, kai tūkstančių demonstracija iš kapinių Kaune, Vytauto prospekte, pralaužė net tris NKVD užtvaras ir pražygiavo Laisvės alėja net iki savivaldybės, skanduodami: „Laisvę Lietuvai“, „Laisvę Vengrijai“, „Rusai lauk“, apie šaulius ir savañorius 1991 metų sausio dienomis budėjusius Parlamente ir prie jo. Jie nebijojo žuti, trylika jų žuvo už laisvę.

Pristatymą tiesiogiai transliavo vietinė televizija. Tai galima rasti internete: www.televizija.co.uk.

Visuose renginiuose dalyvavo ir Lietuvos šaulių sajungos vadas plk. J. Širvinskas su

LR atstovybėje. Iš kairės: Leonora Rubin, Aldas Kazlauskas, Janė Hanel (laikinoji ypatingoji patikėtinė), Stasys Dovydaitis, Jonas Kadžionis

žmona, Tauro apygardos vadovo J. Baltūsio-Zvejovaikaitis inž. Marijus Baltūsis iš Vilniaus, aktyvus išeivijos žurnalistas Stasys Kasparas. Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė Živilė Ilgūnaitė su taryba pasiuntinybėje tarėsi dėl Sekminiu švenčių renginių.

Už nuostabią ekskursiją Londone, Grinviče, laivu Temzės upe, už priėmimą esame dekingi Aldui Kazlauskui, Arūno ir Ingridos Žalalių, skulptoriaus Aleksandro ir Almos Aleksejevų šeimoms, lietuviško restorano „Smilga“ savininkai ir daugybė kitų mus priėmusių ir parėmusių. Tai nepamirštama.

Stasys DOVYDAITIS

Energetikos forumą-konferenciją surengė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) kartu su LR aplinkos ir LR energetikos ministerijų bei Kauno miesto savivaldybės atstovais. Šiame svarbiame renginyje talkino Lietuvos energetikos instituto ir Kauno technologijos universiteto mokslininkai, energetikos specialistai, Kauno energetikos įmonių vadovai ir darbuotojai. Dalyvavo LPKTS vadovai ir nariai, Kauno miesto ir rajono savivaldybių administracijos vadovai, miesto tarybos nariai, energetikos specialistai ir mokslo darbuotojai, miesto visuomenė, svečiai iš kitų miestų. Konferencijoje aptartos energetikos integracijos į ES struktūras eiga ir problemos, aktualiausios galimybės taupyti įvežtinio kuro (ir duju) ištaklius, alternatyvų jėems pakeisti perspektyvos, Baltijos elektros rinkos formavimo klausimai, pastatų apšiltinimo problemos.

Forume-konferencijoje pagrindinius pranešimus skaitė: LR aplinkos ministro sekretorė Jūratė Juozaitienė, LR energetikos ministro patarėjas Kęstutis Jauniškis, Lietuvos energetikos instituto Kompleksinių energetikos tyrimų laboratorijos vadovas prof. hab. dr. Vaclovas Miškinis, dr. Artūras Klementavičius, Kauno technologijos universiteto Elektros sistemų katedros doc. dr. Anzelmas Bačauskas, AB „Mažeikių nafta“ strategijos ir plėtros direktoriaus pavaduotojas Vaidas Dirgėlas, Lietuvos elektrinės Ekonominės skyriaus viršininkas Viktoras Valiušis, Kovo 11-

Priimta Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos surengto IV Energetikos forumo, skirto Lietuvos energetikos integracijos į Europos Sąjungos struktūras eigai aptarti, įvykusio 2009 m. balandžio 21 d. Kauno miesto savivaldybės salėje

osios Akto signataras dr. Stasys Malkevičius, Kauno miesto savivaldybės tarybos Ūkio ir energetikos komiteto pirmininkas Gediminas Žukauskas ir kiti specialistai.

Forumas-konferencija konstatuoja:

1. Lietuvos energetikos integracijos į Europos Sąjungos struktūras eiga pastaraisiais metais igavo iškreiptą vaizdą, nes eurointegracija pradėta traktuoti tik kaip paramos iš ES fondų gavimas, užmirštant mūsų pačių prisimetus įsipareigojimus ir jų vykdymą. Derybose dėl stojojo į ES ir sutartyje Lietuva įsipareigojo iki 2009 metų pabaigos uždaryti Ignalinos AE, o ES už tai suteikė milijardinę paramą ne tik IAE saugumo sistemai sukurti, bet ir Lietuvos energetiniam ūkiui pertvarkyti. Deja, anksčesniu Vyriausybės dėmesys buvo nukreiptas ne energetikos efektyvumui didinti, bet pastangoms pratęsti Ignalinos AE darbą. Sąmoningai užmiršta būtinybė pertvarkyti energetiką – didinti jos efektyvumą ir ieškoti naujų kuro ištaklių. Pradėjus politinius žaidimus, kaip pratęsti IAE 2-ojo bloko darbą, atsirado darinys „Leo LT“, skirtas naujai AE statyti, ketinęs per elektros tarifų didinimą sukaupti lėšą. IAE II bloko darbo pratęsimas ir naujo galingo bloko statyba tapo propagandiniu burbulu ir būdu užkrauti visą energetikos varotojams ir ilgam palikti Lie-

tuvo energetiką Rusijos įtaikoje.

2. Padėtis energetikoje taip ištempta, nes plėtros ir pertvarkymo dėmesi sutelkus tik į elektros energijos gamintojus, tiekėjus ir pardavėjus ir nekontroliuojant pastaruju pelnui, ypač nukentėjoeiliniai energijos vartotojai. Padidinti energijos tarifai leido monopolistams išsimokėti milžiniškus dividendus. „Leo LT“ buvusios vadovybės iškeltas šūkis – maksimalus pelnas – energetikoje yra nepriimtinės. Atsakomybė tenka buvusiai Ūkio ministerijos vadovybei.

3. Atkurtos Energetikos ministerijos pastangos atstatyti elektros energijos tarifus ir juos dažniau peržiūrėti yra elektros rinkos įgyvendinimo pagrindas, žingsnis skaidrios energetikos link. Tai turėtų palengvinti sąlygas verslui, kitiems vartotojams.

4. Neleistinai vilkinama modernaus duju turbininio 400 MW galios bloko statyba Elektrėnuose už Ignalinos AE uždarymo lėšas. Šis blokas leis suaupyti 30 proc. kuro (duju) energijos vienetui.

5. Neleistinai užsitiesė Kauno termofikacinės elektrinės rekonstrukcija. Rusijos koncernas „Gazprom“, įsigydamas elektrinę, žadėjo ją rekonstruoti. Pažadai kartoja mi spaudoje piariniais straipsniais, skirtais veiklos imitavimui padidinus gamybos efektyvumą, bet ne tarifu mažinimui. Ar ne laikas

užprotestuoti pardavimo sutartį, nes žadėtų paskatų nebeliko – buvo žadēta pagamintą elektros energiją tiekti į Kaliningradą, tuo atpiginant energiją Lietuvos ir Kauno vartotojams. Tai tapo akivaizdžiu melu, nes kaimyninėje srityje pastatyta šiluminė elektrinė ir ketinama statyti naują atominę elektrinę.

6. LR Vyriausybė svarstė ir pritarė daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo finansavimo modeliui. Plataus masto gyvenamųjų namų ir visuomeninių pastatų apšiltinimo programa panaudojant Europos Sąjungos paramą ir lėšas – sveikintina, nes jos tikslas, kad būsto savininkas po modernizavimo mokėtų mažiau nei prieš renovavimą. Tačiau siūlomas finansavimo modelis, kai valstybės parama sudaro tik 15 proc., yra ginčytinas ir nepriimtinės, tuo labiau kad kaimyninėje šalyse (Lenkijoje, Čekijoje) ši parama buvo žymiai didesnė. Be to, ankstesniais metais valstybės parama buvo iki 50 proc. ES parama turėtų skatinti siekti efektyviau naudoti energiją ir sumažinti gyventojams namų apšildymo išlaidas, o neaptapti nepakeliamą naštą. Būtina skatinti konsultacinių pagalbų ir organizuoti atitinkamas tarnybas renovuojantiesiems gyvenamuosiems ir viešuosius pastatus.

7. Regioninė Baltijos elektros rinka turi tapti Europos Sąjungos struktūros dalimi, todėl jai reikėtų suteikti aiškų pirmumą prieš kitas ES nepriklausančias rinkas (Rusijos, Baltarusijos) – be importo leidimų, kvotų ir tarp-sisteminių tarifų. Lietuva, kaip didžiausia regiono gamintoja, galėtų būti pavyzdžiu ir imtis lyderio vaidmens formuojant Baltijos elektros rinką (ivedti valandinę elektros tiekėjų rinką – valandinį aukcioną, nuo 2010 metų sudaryti sąlygas elektros gamintojų konkurencijai ir siekti, kad nebūtų gamintojų, užimančių 25 proc. rinkos arba juos reguliuoti).

8. Europos Sąjungos energetikos politikoje vienas svarbiausių tikslų yra konkurenčinės elektros rinkos plėtra, didinant veiklos efektyvumą. Elektros rinkai suformuoti reikia nutiesti elektros jungties Lietuva–Lenkija ir Lietuva–Švedija ir glaudžiau dirbtis su kitomis Baltijos valstybėmis (Latvija, Estija). Tačiau šių jungčių įgyvendinimas niekaip neišeina iš projektinių pasiūlymų stadijos ir žaidimų Rytai–Vakarai įtakos, bandant išpirsti didelės galios naujos AE blokus, nusversiančius Rytų pusę. Reikia politinės valios ir strateginio investuotojo.

9. „Mažeikių nafta“ gali pagaminti apie 350 tūkstančių tonų kuro, tinkamo Lietuvos elektrinei. Elektrinė pasirengusi jį naudoti 7 ir 8 blokuose. Projektas yra ekonomiškai perspektyvus ir naujendings Lietuvos elektrinei, „Mažeikių naftai“ ir AB „Lietuvos geležinkelai“, transportuojančiai kurą. Uždarius IAE, projekto įgyvendinimas padėtų spręsti apsirūpinimą elektros energija.

(keliamo į 5 psl.)

Rezoliucija

(atkelta iš 4 psl.)

10. Plačiai paplitęs daniškų kiaulidžių statybos procesas Lietuvoje ne tik užteršė aplinką, bet dėl mūsų valdininkų savanaudiškumo ir menko išprusimo sustabdė mažosios energetikos plėtrą Lietuvos kaimo vietovėse, nes praleista galimybė gaminti šilumą ir elektrą iš duju, gaunamu iš srutų. Tai jdiegtai Danijoje. Būtina plėsti šiaudų ir biomasės panaudojimą energetikoje.

Forumas nusprendė:

1. Kreiptis į LR Seimą ir prašyti, kad priimant energetikos plėtrų įstatymus pagrindinis dėmesys būtų skirtas eurointegracijos klausimams ir Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatomams, siekiantiems diegti Europinių standartų parametrus energetikoje Lietuvoje ir Baltijos valstybėse. Prašyti ypatingo dėmesio energetiniams ryšiams su Švedija ir Lenkija.

2. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir prašyti:

2.1. Lietuvos energetikos plėtrą sieti su šalies energetikos ūkio savarankiškumo reikalavimais ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatomis.

2.2. Energijos kaina turi būti prieinama visiems vartotojams, o energetika negali būti pelno siekianti. Energijos taupymas ir tausojo turėti būti Vyriausybės reguliavimo objekta. Gyvenamųjų namų ir visuomeninių pastatų apšiltinimo programa, tapdama valstybinės svarbos reikalui, turėtų sulaukti maksimaliai galimos valstybės paramos, atitinkamai panaudojant ES paramą. Valstybės indėlis turėtų būti ne mažesnis kaip 50 proc. Būtina plėsti apšiltinimo diegimo konsultacinię tarnybą.

2.3. Ankstesnės „Leo LT“ vadovybės skelbta, bet nepaneigta nuostata dėl maksimalių jų akcininkų pelnų yra nepriimtina ir smerktina.

2.4. Plečiant daniškų kiaulidžių statybas būtina pareikalauti aukščiausių kokybės standartų, tarp jų, duju išsrutų panaudojimo šilumos ir elektros gavimui.

3. Prašyti LR Vyriausybės iniciuoti alternatyvaus kuro (mazuto, emulsijos) tiekimą iš „Mažeikių naftos“ gamyklos Lietuvos elektrinei ir kitiem energetiniams objektams Lietuvoje.

LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė MARCINKЕVIČIENĖ, IV Energetikos forumo pirmininkas Arimantas DRAGŪNEVIČIUS

P.S. IV Energetikos forumo medžiaga: www.internettv.lt ir www.elektroklubas.lt

Ketinama atstatyti LLKS bunkerius

Po šių metų vasario 17 d. Radviliškio rajono Mėnaičių kaime įvykusį Lietuvos laisvės kovos sajūdžio įkūrimo ir partizanų Deklaracijos 60-mečio minėjimo renginių krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė į sostinę grįžo kupina ryžto atstatyti Mėnaičiuose, Miknių sodyboje, buvusį bunkerį, kuriamo prieš 60 metų visų Lietuvos partizanų apygardų vadai pasiraše 1949 m. Deklaracija.

Dabartiniu metu šioje sodyboje gyvena Miknių duktė Pitrénienė, būdama paaugle dalyvavusi minimuose įvykiuose ir dabar karštai pritaikanti tokiemis ministrės sumanymams. Atrodo, kad atlikti ši ateities kartoms labai svarbū darbą ypatingų kliūčių nėra. Tačiau ši Miknių sodyba ir joje buvęs bunkeris nėra vienintelė didelio dėmesio ir valstybės rūpesčio reikalaudanti vieta.

Iš pradžių partizanų vadų suvažiavimo delegatai 1949 m. rinkosi į greta esantį Balandiškių kaimą, Sajų sodybą. Čia, aklineje kamaraitejė, buvo rengiamasi suvažiavimui, paruošti partizaninio vienijimo dokumentai. Čia veikė Prisikėlimo apygardos Višuomeninės dalies štabas, vyko pogrindinių laikraščių leidyba. Šioje sodyboje taip pat buvo įrengtas bunkeris. Būtent Sajų, o ne Miknių sodyboje buvo oficialiai įsteigtas Lietuvos laisvės kovos sajūdis. Tuo metu buvo planuojama šioje vietoje pasirašyti ir Vasario 16-osios partizanų Deklaraciją. Tačiau šiam pasirašymui sutrukėd tuo metu apylinkėse suaktyvėjė enkavēdistai. Sodybos šeimininkas Sajus buvo aktyvus suvažiavimo rėmėjas. Jis dviračiu apvažiuodavo apylinkes, kad įsitikintų, ar suvažiavimo delegatams iš tiesų yra saugu.

Bet artėjant Vasario 16-ajai jis įsitikino, kad saugumas partizanų vadams nėra pa-

kankamas. Dėl šios priežasties suvažiavimas buvo perkeltas į už keleto kilometrų esančią Miknių sodybą.

Manoma, kad abi šios sodybos turi labai didelę reikšmę Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo ir mūsų valstybinių istorijai. Abi jos yra paskelbtos valstybės saugomais objektais. Sajų sodyba išlikusi autentiška, neperstatyta, tokia, kokia buvusi iki partizanų bunkerio veikimo pabaigos. Buvę politiniai kalinių ir tremtiniai jau ne vienerius metus rūpinasi, kad Sajų sodyba būtų atstatyta, čia būtų įkurtas rezistencijos muziejus ar bent ekspozicija. Tačiau šito padaryti nepavyksta. Taip pat ir laikas atlieka neenumaldomą ir žiaurų grioviomo darbą: šiaisiai metais ją atradome jau su įgriuvusu stogu. Tai, kad ji yra valstybės saugomas objeketas, niekam, be rods, nerūpi. Vietos valdžia teisinasi esą nepavyksta susištarti su Sajų vaikaičiais dėl pardavimo, mat jie neva norintys nepamatuotai dideles sumos. Dėl šios priežasties iki šiol nei konservavimo, nei restauravimo darbai čia nebuvo vykdomi. Iš tiesų tai yra nepateisinamas valdininkų aplaidumas, mat įstatymai numato, kad valstybės saugomą objektą iš nesukalbamio savininko valstybė gali nupirkti už vidutinę rinkos kainą.

Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė užtikrino, kad politinės valios atkurti šiuos Lietuvai svarbius objektus tikrai esama. Šiuo metu ministrė yra subūrusi specialei darbo grupę, kuri aktyviai sprendžia visus Miknių ir Balandiškių sodybose buvusiu bunkeriu atkūrimo klausimus. Darbo grupė konsultuoja Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos bei Lietuvos politinių kalinių sajungos atstovai.

Ingrida VĒGELYTĖ

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 6,40 Lt, 3 mėn. – 19,20 Lt, 6 mėn. – 38,40 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,60 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Soeikiname

Te niekad neapleis energija

sparnuota,

Ir akys šilumą jaunatvišką teskleis.

Širdis, tikėjimo žiedais apvainikuota,

Te niekad Tau pavargt neleis...

Miela Aldute ALIOŠAITYTE-RADZIVIONIENE, šiandien Tavo metai sužydėjo 70 pavasario žiedų. Ta proga linkime Tau geros sveikatos, prasmingos veiklos bei Dievo palaimos.

Bendro likimo draugės, buvę Buriatijos Mongolijos Zaigrajevo r. Naryno gyv. tremtinės: Liucė Stonkutė-Šimkienė iš Gargždų, Danutė Grinciūtė-Beinoravičienė iš Radviliškio, Danutė Rimkutė-Valiuškienė, Adelė Derkintytė iš Šiaulių

* * *

Gegužei apskaičius žiedais, sveikiname švenčiančią Juiliejių Seimo narę, TS politinių kalinių ir tremtinų frakcijos pirmininkę Vincę Vaidevutę MARGEVIČIENĘ.

Jūsų kelias pažymėtas skaudžiais tremties punktyrais, kuriems išnykus įkopėte į savarankiško gyvenimo aukštumas. Pasinérėte į sūkuri, kuris uždėjo atsakomybės naštą, suteikė nemažai rūpesčių ir džiaugsmo.

Linkime, kad didelių darbų našta Jums būtų lengva, kad sutikti žmonės nusišypstotų, auštantys pavasariai dovanotų ištvermės ir sveikatos. Daug žydinčių pavasarių!

LPKTS valdyba

* * *

Garbingo 75 metų jubiliejaus proga sveikiname Klemensą ARLINGEVIČIŪ, buvusį politinį kalinių, LPKTS Šiaulių filialo valdybos ir tarybos narį, Šiaulių apskrities koordinatorių, ir linkime puikios sveikatos, stiprybės, ilgų ir kurybingų metų.

LPKTS Šiaulių filialo taryba

Skelbimai

Gegužės 16 d. (šeštadienį) 12 val. LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks klubo „Sūduva“ sueiga. Rašytojas Robertas Keturakis pristatys Albino Slavicko knygą „Kapai be kryžių, kryžiai be kapų“. Knygą bus galima įsigyti. Koncertas. Įėjimas nemokamas.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) Kretingos r., Darbėnuose, įvyks iškilmingas minėjimas, skirtas partizanams pagerbti. 12 val. šv. Mišios Darbėnu miestelio bažnycioje. 13 val. iškilmingas minėjimas ir gėlių padėjimas prie paminklo Kardo rinktinės partizanams. 15 val. gėlių padėjimas prie paminklo partizanams Nausėdų miške. 16 val. jaunuų šaulių programma, dainų ir poezijos vakaronė prie sunėštinių vajisių stalo. Malonai kviečiame dalyvauti. Teirautis tel. 8 677 18 722.

Kada išskirtinis peikimas pavirsta priešingybe?

(atkelta iš 2 psl.)

Patikimi stabilumo garantai

Lietuvos Respublikos Konstitucija 1992 m. buvo priimta piliečių referendumu. Šiaime Pagrindiniame įstatyme Seimo, Prezidento ir Vyriausybės teisės, galios ir pareigos buvo paskirstytos tokiu būdu, kad né viena iš šių valdžių ne galėtų veikti nederindama savo veiksmų su kitomis. Tai yra esminės svarbos dalykas posoviečių visuomenės sąlygomis, verčiantis ieškoti sprendimų, geriau atitinkančių viešajį interesą. Tai vienas iš esminės svarbos argumentų, rodanties, kad

Lietuvai iš tikrujų reikia valstybės vadovo, palaikančio darinį tarpusavio sąveikavimą su Seimu ir s Vyriausybę.

Kandidatė į Prezidento pozą Dalia Grybauskaitė per savo politinės veiklos įvairiuose valstybinės valdžios postuose laikotarpį nuosekliai ir aiškiai daugelį kartų parodė, kaip turi būti ginami valstybės ir visuomenės interesai ekonomikoje. Tai duoda pagrindo tikėtis, kad nacionalinio saugumo užtikrinimo ir brandžios pilietinės visuomenės kūrimo problemos susilauktų tokio pat dėmesio. Tad belieka palinketi sėkmės rinkimuose.

Edmundas SIMANAITIS

Redakcijos svečias

Kaip gyvena Latvijos lietuviai

I "Tremtinio" redakciją porą trejetą kartą per metus užsuka į Kauną iš Rygos atvykės Latvijos lietuvių politinių kalinių ir tremtinių draugijos pirmininkas Juozas KRUŽIKAS, buvęs partizanas, politinis kalnys, kuriam buvo neleista grįžti į Lietuvą, todėl teko apsigyventi Latvijoje. Visada gerai nusiteikęs, kūpinas naujienų iš Latvijos lietuvių gyvenimo p. Juozas šmaikščiais pasaikojimais, pastebėjimais ir istorijomis pajairina ir mūsų kasdienybę. Be to, J. Kružikas mūsų kolega. Jis redaguoja ir leidžia laikraštį "Latvijos lietuvis". Šį kartą svečią, apsilankiusi redakcijoje, atsirodo proga pakalbinti – gegužę su kanka 13 metų, kai Rygoje įkurta Latvijos lietuvių politinių kalinių ir tremtinių draugija.

– Kas nulémē kurti dar vieną organizaciją – Latvijos lietuvių politinių kalinių ir tremtinių draugiją, kai jau buvo įkurta Latvijos lietuvių sajunga?

kė", jog draugijai vadovauti buvo pavesta man.

– Ar draugija turi savo patalpas?

– Ne, tokios prabangos nenuispelnėme. Nuo pirmųjų veiklos dienų iki šiol glaudžiamės Rygos lietuvių vidurinėje mokykloje. Jos durys plačiai atvertos atvykstant-

"Latvijos lietuvio" redaktorius ir draugijos pirmininkas Juozas Kružikas
Jolitos Navickienės nuotrauka

tas minite?

– Kasmet lapkričio 18-ają dalyvaujame minint Latvijos Nepriklausomybės dieną, šiemet kovo 25-ają iškilmingai paminėtas 1949 metų Latvijos gyventojų masinio trėmimo 60-metis. Birželio 14-oji – Gedulio ir vilties diena minima ir Latvijoje. Tai – mūsų tautiečių ir brolių latvių liūdesio ir netekčių diena. Vasario 16-oji, Kovo 11-oji ir kitos brangios šventės, įsimintinos datos, mums, lietuviams, kur begyventume, artimos ir svarbios. Su jauduliu širdyse ir pakilimui laukiami Lietuvos 1000-mečio vardo pamėjimo.

– Nuo 1989 metų Latvijoje gyvenančius lietuvius aplanko jiems skirtas laikraštis "Latvijos lietuvis". Nuo 1995 metų ši laikraštį redaguojate Jūs. Ar paklausius šis laikraštis tarp lietuvių?

– Žinoma, jis turi paklausą, nes ne visiems gyvenantiems už Lietuvos ribų artimieji ar pa-

Rygos lietuvių gimnazijos svečias Lietuvos Ministras Pirmininkas Andrius Kubilius ir lietuvių gimnazijos direktoriė Aldona Treija
Nuotrauka iš J. Kružiko asmeninio archyvo

– Pagal veikiančius šalies įstatymus lietuviams, gyvenantiems Latvijoje, ilgą laiką nebuvu suteikiamas reprezentuotų asmenų statusas. Tai ir paskatino burtis į draugiją, pradėti visuomeninę veiklą. 1999 metais šis įstatymas buvo priimtas Latvijos Seimo. Mums to pasiekti padėjo tuo metinis Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Šauðargas. Įkurti Latvijos lietuvių PKT draugiją paskatino siekis sužinoti, kiek Latvijoje gyvena lietuvių buvusių politinių kalinių ir tremtinių. Rajonuose, miestuose, gyvenvietėse lankési aktyviausiai mūsų žmonės, su kiekvienu bendravo ir pakvietė jungtis į draugiją. Daabar jos gretose – per 200 narių. Likimas taip "pasitvar-

tiems iš Lietuvos svečiams, gyvairiems renginiams, šventėms, gavome savą "kampą" ir mes. Suprattinga ir veikli šios mokyklos direktoriė Aldona Treija, į Rygą atvykusi iš Gargždų, mūsų niekados neaplenkė ir neignoravo. Jos pastogėje jaučiamės savi.

– Kokios lietuvių organizačios dominuoja Latvijos visuomeniniame kultūriniaime gyvenime?

– Veikli Latvijos lietuvių kultūros draugija, Latvijos lietuvių jaunimo bendruomenė, o kai i ju gretas įsiliauja Latvijos lietuvių sąjunga bei buvusių politinių kalinių ir tremtinių draugija, lietuviška daina "Zemėj Lietuvos ažuolai žaliuos" aidi per visą Rygą.

– Kokias šventes švenčiate, kokias istorines da-

žystami užprenumeruoja kuri, nors Lietuvos dienraštį. "Latvijos lietuvis", nors nėra periodiškai leidžiamas, vis dėlto informuoja skaitytojus apie įvykius ir renginius, jame rašoma apie kultūrinį lietuvių gyvenimą, spaustinėmos politinio ir visuomeninio gyvenimo apžvalgos, taip pat publikuojame parengtus pasakojimus apie žmonių likimus.

– Ko palinkėtumėte savo skaitytojams?

– Mūsų laikraščio skaitytojai jau garbingo amžiaus žmonės, kūpini gyvenimo patirties, todėl išminties ir jausmingumo jiems nestinga. Linkei jiems dvasios stiprybės, ramybės, optimizmo ir sveikatos.

– Dėkoju už pokalbi.

Kalbino Aušra
ŠUOPYTÉ

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Juozas Barauskas, g. 1884 m. (po mirties), Šaulys, Kėdainių aps. Taujėnų valsč. 1935–1948 m.

Pranas Barkauskas, g. 1900 m. (po mirties), atsargos kariučius, vidaus reikalų sistemos pareigūnas, tautininkas, Kaunas, 1919–1940 m.

Stanislovas Bidva, g. 1933 m., partizanas, Telšių aps. Luokės valsč. Žemaičių apyg. Šatrijos rinktinė Vėtrės būrys 1949–1953 m.

Aleksas Bimba, g. 1920 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, partizanas, Švenčionės aps. Kaltanėnų valsč. Vytauto apyg. Liūto būrys 1941–1945 m.

Violeta Butkuvienė-Kačergytė, g. 1965 m., pogr. organ. narė, pogr. spaudos platintoja, Prienai, 1975–1990 m.

Aldona Cekavicienė-Maziliuskaitė, g. 1922 m., ryšininkė, Raseinių aps. Kražių valsč. Kęstučio apyg. 1946–1952 m.

Justinas Čiurinskas, g. 1932 m., ryšininkas, Kauno aps. Rumšiškių valsč. Morkos būrys 1945–1951 m.

Antanas Daniliauskas, g. 1876 m. (po mirties), mokslo ir kultūros veikėjas, Marijampolė, 1919–1941 m.

Aldona Janušaitienė-Adamonytė, g. 1935 m., pogr. organ. „Jaunieji partizanai“, „Erelio būrys“ narė, Jiezna, 1952–1954 m.

Vitas Kačergius, g. 1964 m., pogr. organ. narė, pogr. spaudos platintojas, Prienai, 1975–1990 m.

Julė Kavaliauskienė-Bielskytė, g. 1931 m., ryšininkė, Telšių aps. Varnių valsč. Žemaičių apyg. V. Montvydo-Žemaičio būrys 1949–1953 m.

Petras Keliotis, g. 1899 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Panemunės valsč. 1941-06-22-28.

Juozas Kiburys, g. 1896 m. (po mirties), rėmėjas, Rokiškio aps. ir valsč. 1944-09-1944-11.

Antanas Kvasauskas, g. 1919 m. (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Sasnavos valsč. 1944–1945 m.

Juozas Kvasauskas, g. 1928 m. (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Sasnavos valsč. 1944–1945 m.

Jurgis Petras Kvasauskas, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Sasnavos valsč. 1944–1945 m.

Vytolis (Vitolis) Martinavičius, g. 1929 m. (po mirties), pogr. organ. „Jauniosios Lietuvos būrys“ narė, Telšiai, 1947–1949 m.

Alfonas Norinkevičius,

g. 1928 m., partizanas, Trakų aps. Onuškio valsč. Ryto būrys 1946–1950 m.

Juozas Pauliukonis, g. 1923 m. (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Merkinės valsč. 1945–02–1945–06.

Bronius Povilionis, g. 1930 m., pogr. organ. narė, rėmėjas, Panevėžio aps. Krekenavos valsč. 1945–1951 m.

Aldona Raižytė, g. 1945 m., pogr. spaudos platintoja, Kaunas, 1975–1990 m.

Lina Suchorukovienė-Baitytė, g. 1965 m., pogr. organ. narė, pogr. spaudos platintoja, bendararbė, Prienai, 1980–1990 m.

Petras Südžius, g. 1898 m. (po mirties), mokytojas, Tauragės aps. Švėkšnos valsč. 1926–1940 m.

Adėlė Šakenienė-Matiukaitė, g. 1929 m., ryšininkė, Kuokiškis, 1945–1950 m.

Jonas Savareika, g. 1912 m. (po mirties), partizanas, Trakų aps. Vievio valsč. 1944–1950 m.

Leonas Totilas, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Girkalnio valsč. 1944–1945 m.

Pranciskus (Pronas) Traškevičius, g. 1888 m. (po mirties), policininkas, Biržų aps. Pasvalio valsč. 1922–1941 m.

Alfonsas Usonis, g. 1906 m. (po mirties), policininkas, Trakai, 1930–1940 m.

Liucija Vaiciūnaitė, g. 1926 m., rėmėja, Kėdainių aps. ir valsč. 1945–1946 m.

Gražina Vilbik-Pigagaitė, g. 1927 m., pogr. spaudos platintoja, fotografė, Varėnos aps. ir valsč. 1945–1950 m.

Aldona Vilčinskaitė, g. 1924 m., ryšininkė, Mažeikių aps. Ylakių valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinktinė 1945–1946 m.

Rozalija Aldona Vildzevičienė-Pakenytė, g. 1929 m., ryšininkė, Utenos apskr. Anykščių valsč. Perkūno būrys 1945–1949 m.

Juozas Zaleckas, g. 1931 m., ryšininkas, Trakų aps. Onuškio valsč. 1947–1948 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siusti adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spudoje".

Skelbimai

Gegužės 23 d. (šeštadienį) 10 val. Marijampolės Šv. Arangelo Mykolo bazilikoje bus aukojamos šv. Mišios už 1948 metų Lietuvos tremtinius, likusius išsėtis Sibiro žemėje, Maklakove, ir sugrįžusiuosius, kurių gyvenimas užgeso gimtojoje Lietuvoje.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) 10.30 val. Kryžių kalne (Šiaulių r.) Krasnojarsko, Unguto „Lespromchozo“ buvę tremtiniai statys padėkos už išlikimą kryžių. 11 val. šv. Mišios Vienuolyne koplytėlėje. Po pamaldų – kryžiaus šventinimas. Vėliau pabendrausime, vaisinsimės atsineštomis vaisėmis. Teirautis tel. (8 342) 53 165, 51 056 (vakarais).

Gegužės 23 d. (šeštadienį) 12 val. Panevėžio rajone, Berčiūnuose, įvyks Krasnojarsko krašto Partizansko rajono būvusių tremtiniių susitikimas. 12 val. šv. Mišios Berčiūnų bažnyčioje. Po jų – vakaronė. Malonai kviečiame dalyvauti.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) Šakių rajono bendruomenė pažymės Partizanų pagerbimo, visuomenės ir kariuomenės vienybės dieną. 10 val. šv. Mišios Lekėčių Šv. Kazimiero bažnyčioje. 11 val. minėjimas prie Lekėčių krašto partizanų paminklo. 12 val. išvyka į Rūdšilio mišką, J. Būtėno ir P. Jurkšaitio žūties vietą. Bus šventinamas paminklas Lietuvos partizanei Onai Guogaitei atminti. 13 val. vaisinsimės ir dalysimės prisiminimais bei išpuodžiais. Malonai kviečiame dalyvauti.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) Veisėjuose įvyks būvusių Krasnojarsko krašto Taštyro rajono Arbatų ir Matūro apylinkių bei kitų būvusių tremtiniių ir jų šeimų narių susitikimas. 11 val. šv. Mišios Veisėjų bažnyčioje, vėliau bendrausime šalia esančioje kavinėje. Teirautis A. Ramono tel. 8 688 25 907.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) 11 val. Kėdainių kultūros centro mažojoje salėje įvyks LPKTS Kėdainių filialo narių atskaitinis-rinkiminis susirinkimas. Atvykus galėsite užsiprenumeruoti "Tremtinį", sumokėti nario mokesčių. Turėkite LPKTS nario pažymėjimą. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) Partizanų pagerbimo dienos proga Ryškėnų, Žarėnų seniūnijos bei jų bendruomenė ir kultūros centras organizuoja Šatrijos rinktinės Žarėnų kuopos partizanų žūties 60-ųjų metinių minėjimą Dievo Krėslo miške. 12 val. šv. Mišios Žarėnų bažnyčioje. 13 val. žuvusių partizanų pagerbimas kapinėse. 14.30 val. partizanų bunkerio lankymas ir naujo kryžiaus šventinimas žūties vietoje. Kviečiame dalyvauti. Informacija tel. (8 444) 72 249, 72 234.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) rengiamas žygis Prisikėlimo apygardos partizanų takais. Žygio pradžia 9.30 val. Šeduvoje (centrinėje aikštėje). Tolesnis maršrutas: Radviliškio r. – Mėnaičiai, Šiaulėnai, Radviliškis, Šiaulių Ginkūnų kapinės, Šiaulių rajono Gulbino miškas, Pakruojo r. – Kutaičiai, Derveliai ir Kreivakiškis.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Tremtinys

1953 m. gegužės 27 d. Norilsko griežtojo režimo lajeriuose įvyko masiškiausias politinių kalinių sukilimas, užtrukęs pusantro mėnesio. Jame dalyvavo apie 30 tūkstančių kalinių, tarp jų – 3 tūkstančiai lietuvių.

Nuo Atgimimo pradžios paskutinių gegužės šeštadienijų sukilimo dalyviai susirenka pagerbtii žuvusius bendražygis, pabendrauti. Šiaisiai metais mūsų sąskrydis – jubiliejinis, dvidešimtasis. Susitikimas įvyks gegužės 30 d. (šeštadienį) Vilniaus įgulos kariņinkų ramovėje (Pamėnkalnio g. 13). Registracija nuo 10 val. Pradžia 11 val. Sąskrydyje dalyvaus svečiai iš Maskvos „Memorialo“. Vaisinsimės atsineštomis vaisėmis. Malonai kviečiame dalyvauti. Teirautis tel. (8 5) 231 8026, (8 310) 30 286.

Gegužės 30 d. (šeštadienį) 11 val. Kupiškio r. Subačiaus Šv. Prancišaus Asyžiečio bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1949 metų Irkutsko sr. Taišeto r. Suječichos (Zilgorodoko) gyvenvietės tremtinius. Po pamaldų paminėsime trėmimo „Bangų mūšą“ 60-metį, pabendrausime. Malonai kviečiame dalyvauti. Teirautis tel. (8 45) 517 796, 588 117 (vakare).

Gegužės 30 d. (šeštadienį) būvusių Krasnojarsko kr. Taštyro r. Maturo „sielso-veto“ tremtinius kviečiame į susitikimą Perlojoje, Varėnos r. 11 val. Perlojos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už mirusius tremtinius, po pamaldų pabendrausime ir pasivaišinsime atsineštomis vaisėmis. Teirautis Juozo 8 610 42 857 arba Vandas 8 618 13 551.

Gegužės 23 d. (šeštadienį) Gargždų krašto muziejaus filialas, Priekulės Laisvės kovų ir tremties istorijos muziejus kviečia aplankytį aštuoniąs partizanų kovos vietas, esančias Klaipėdos ir Plungės rajonuose. Važiuosime į Perkūnų k., Vėžaičių sen., Klibių, Dausynų k., Endrijejavos sen., Spraudžio k., Rietavo sen. Plungės r. bei Rumbikių, Beinoriškės, Aisénų (2 vietas) k., Veiviržėnų sen. – maždaug 100 km atkarpa. Žygyje dalyvaujančios kariškiai partizanų atminimą pagerbs iškilmingomis salvėmis, choras „Atminties aidai“ atliks partizanų dainas. Išvyksime 9 val. iš Klaipėdos rajono savivaldybės aikštės, grįsime apie 19 val. Teirautis tel. (8 46) 454 787; 8 620 38 238, 8 618 44 104.

ILSEKITES RAMYBEJE

Gražina Akelaitytė-Paliliūnienė

1940–2009

Gimė Piliakalnių k., Marijampolės r., ūkininkų šeimoje. 1948 m. kartu su tėvais buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Jenisejskor. Maklakovo gyvenvietę. 1965 m. bėgė Krasnojarsko medicinos instituto Pediatrijos fakultetą. Pagal paskyrimą dirbo Krasnojarsko kr. Kuragino r. Salabolinio gyvenvietėje. 1975 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kėdainiuose ir iki 1995 m. dirbo Kėdainių vaikų polikliniko pediatre. 1995 m. išėjo į pensiją.

Palaidota Kėdainiuose, Kauno gatvės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyra, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Kėdainių filialas

Jadzė Urbanavičiūtė

1928–2009

Gimė Judrėnų k., netoli Telšių, ūkininkų šeimoje. Augo su keturiais broliais ir trimis seserimis. Vyresnieji trys broliai: Jonas, Alfonsas ir Antanas, bei sesuo Aleksandra žuvo kovoje prieš sovietų paveržėjus. 1948 m. namai buvo apsupti, turtas sunaikintas, gyvuliai konfiskuoti. Jadzė areštuota. Po tardymų pasiekė pabėgti iš Telšių saugumo, kartu su tėvu slapstėsi Sakanų kaime ir palaikė ryšius su partizanais. 1949 m. abu suimiti ir nuteisti 25 metams. Kalėjo Komijoje, Intos lageriuose. 1955 m. mirė tėvas. 1956 m. Jadzė grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Lauksodoje, Telšių rajone.

Palaidota Lauksodos kapinaitėse.

Nuoširdžiai užjaučiame seserį Ireną ir artimuosius.

LPKTB Telšių skyrius

Vytautas Janulevičius

1930–2009

Gimė Paražinių k., Kybartų valsč., Vilkaviškio r., ūkininkų šeimoje. 1946 m. taupo Tarzano būrio partizanų ryšininku, slapyvardžiu Elnias. 1948 m. areštuotas, 1949 m. išvežtas į Intos lagerius. Dirbo anglų kasykloje, miško ruošimo darbus. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo miškų ūkyje, nuo 1961 m. – melioracijos įmonėje. 1958 m. sukūrė šeimą ir kartu su žmona užaugino dvi dukteris ir sūnų. Aktyviai dalyvavo LPKTS Šakių filialo veikloje, buvo tarybos ir valdybos narys, taip pat TS-LKD Šakių skyriaus PKT frakcijos veikloje, buvo frakcijos pirmininkas.

Palaidotas Šakių kapinėse.

LPKTS Šakių filialas

Gegužės 24 d. (sekmadienį) Panevėžyje organizuojamas Irkutsko sr. Zimos r. Kimiltėjaus ir Bargadajaus kaimų būvusių tremtiniių susitikimas. 10.30 val. šv. Mišios Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Pietūs kavinėje „Nendrė“. Kviečiame dalyvauti. Informacija tel. (8 54) 589 695, mob. 8 650 75 271.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214 Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt> Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365. Spaustino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3660. Užs. Nr.

Kaina 1,60 Lt